

**Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät
ammattillista koulutusta koskevan tehostetun eurooppalaisen yhteistyön painopisteistä vuosiksi
2011–2020**

(2010/C 324/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

mahdollisuuksia liikkuvuuteen ammatillisen koulutuksen yhteydessä.

TOTEAVAT SEURAAVAA:

1. Neuvosto hyväksyi 12 päivänä marraskuuta 2002 päätöslauselman ammatillisen koulutuksen tehostetun yhteistyön edistämisestä Euroopassa ⁽¹⁾. Päätöslauselman pohjalta laadittiin myöhemmin julistus, jonka ammatillisesta koulutuksesta vastaavat EU:n jäsenvaltioiden, EFTA/ETA-maiden ja ehdokasmaiden ministerit, komissio ja Euroopan tason työmarkkinaosapuolet hyväksyivät Kööpenhaminassa 29 päivänä ja 30 päivänä marraskuuta 2002 strategiaksi ammatillisen koulutuksen tulosten, laadun ja houkuttelevuuden parantamiseksi (ns. Kööpenhaminan prosessi).
2. Elinikäisen oppimisen avaintaidoista 18 päivänä joulukuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa ⁽²⁾ kehoitetaan jäsenvaltioita sisällyttämään avaintaidot elinikäistä oppimista koskeviin strategiaihinsa, jotta kaikille nuorille voitaisiin tarjota keinot kehittää tällaiset taidot tasolle, joka antaa riittävän pohjan tulevalle oppimiselle ja työelämälle.
3. Uusista taidoista uusia työpaikkoja varten 15 päivänä marraskuuta 2007 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽³⁾ korostettiin tarvetta ennakoida tulevat osaamistarpeet työntekijöiden valmistamiseksi osaamisyhteiskunnan uusiin työpaikkoihin toteuttamalla toimenpiteitä, joilla pyritään sovitamaan tiedot, taidot ja osaaminen talouselämän tarpeisiin ja estämään mahdolliset osaamisvajeet.
4. Aikuiskoulutuksesta 22 päivänä toukokuuta 2008 annetuissa neuvoston päätelmissä todettiin, että aikuisoppimisella voi olla keskeinen rooli Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamisessa, koska se edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta, antaa kansalaisille uusien työpaikkojen edellyttämiä taitoja ja auttaa Eurooppaa vastaamaan paremmin globalisoitumisen haasteisiin, ja kehoitettiin jäsenvaltioita toteuttamaan joitakin aikuisoppimiseen liittyviä erityisiä toimenpiteitä ⁽⁴⁾.
5. Nuorten liikkuvuudesta 21 päivänä marraskuuta 2008 annetuissa neuvoston päätelmissä ⁽⁵⁾ kehoitettiin jäsenvaltioita antamaan jokaiselle ammatillisessa koulutuksessa olevalle nuorelle tilaisuus osallistua liikkuvuustoimiin ja lisäämään

6. Elinikäisen ohjauksen paremmasta sisällyttämisestä elinikäisen oppimisen strategioihin 21 päivänä marraskuuta 2008 annetussa neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselmassa ⁽⁶⁾ korostettiin, että yksilöitä on autettava määrittelemään osaamisensa ja oppimistavoitteensa, jotta he voivat parantaa uranäkymiään.
7. Oppilaitosten ja työmarkkinaosapuolten, erityisesti työnantajien, välisten kumppanuuksien lisäämisestä elinikäisen oppimisen puitteissa 12 päivänä toukokuuta 2009 annetuissa neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmissä ⁽⁷⁾ kannustettiin jäsenvaltioita aktiivisesti edistämään tällaisia kumppanuuksia.
8. Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020) 12 päivänä toukokuuta 2009 annetuissa neuvoston päätelmissä ⁽⁸⁾ perustettiin tällainen yhteistyöjärjestely vuoteen 2020 ulottuvalle jaksolle puitteissa, joissa koulutusjärjestelmät nähdään kokonaisuutena elinikäisen oppimisen näkökulmasta.
9. Eurooppa-neuvosto vahvisti 25. ja 26 päivänä maaliskuuta 2010 ja 17 päivänä kesäkuuta 2010 antamissaan päätelmissä ⁽⁹⁾ kaksi koulutusta koskevaa yleistavoitetta *Eurooppa 2020* -strategian puitteissa. Se myös pyysi komissiota esittämään toimet, joita EU:n tasolla edellytetään strategian panemiseksi täytäntöön, erityisesti useiden lippulaivahankkeiden avulla.
10. Elinikäistä oppimista tukevista taidoista ja aloitteesta ”Uudet taidot uusia työpaikkoja varten” 11 päivänä toukokuuta 2010 annetuissa neuvoston päätelmissä ⁽¹⁰⁾ kehoitettiin jäsenvaltioita tekemään enemmän taitojen koko kirjon hankkimisen, ajantasaistamisen ja edelleen kehittämisen tukemiseksi ammatillisen koulutuksen alalla sekä tukemaan ammattikoulutuksen opettajien ja kouluttajien ammatillista perus- ja täydennyskoulutusta, jotta huolehditaan myös heidän valmiuksistaan hoitaa osaamiseen perustuvan lähestymistavan edellyttämät uudet tehtävänsä.

⁽¹⁾ EYVL C 13, 18.1.2003, s. 2.

⁽²⁾ EUVL L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽³⁾ EUVL C 290, 4.12.2007, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL C 140, 6.6.2008, s. 10.

⁽⁵⁾ EUVL C 320, 16.12.2008, s. 6.

⁽⁶⁾ EUVL C 319, 13.12.2008, s. 4.

⁽⁷⁾ 9876/09.

⁽⁸⁾ EUVL C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽⁹⁾ EUCO 7/1/10 REV 1 ja EUCO 13/1/10 REV 1.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 135, 26.5.2010, s. 2.

11. Koulutuksen sosiaalisesta ulottuvuudesta 10. ja 11 päivänä toukokuuta 2010 annetuissa neuvoston päätelmissä⁽¹¹⁾ kehoitettiin jäsenvaltioita tehostamaan avaintaitojen hankkimista ammatillisen koulutuksen väylien ja ohjelmien avulla ja ottamaan paremmin huomioon muita heikommassa asemassa olevien oppijoiden tarpeet.

KOROSTAVAT SEURAAVAA:

1. Sekä ammatillisella perus- että täydennyskoulutuksella on kaksi tavoitetta: edistää työllistävyyttä ja talouskasvua sekä vastata laajempiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, joista mainittakoon erityisesti sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääminen. Ammatillisen koulutuksen olisi tarjottava nuorille ja aikuisille houkuttelevia ja haastavia uramahdollisuuksia, sen olisi houkuteltava tasavertaisesti sekä naisia että miehiä, henkilöitä, joilla on paljon valmiuksia ja henkilöitä, jotka syystä tai toisesta ovat vaarassa syrjäytyä työmarkkinoilta.
2. Euroopan työmarkkinoilla joudutaan tulevaisuudessa selviytymään samanaikaisesti väestön ikääntymisestä ja nuorten, peruskoulutusjärjestelmiin ja työmarkkinoille tulevien ikäluokkien pienenemisestä. Samalla niitä haastavat jatkuva teknologinen kehitys ja muuttuvat taloudelliset vaatimukset. Tämän johdosta aikuiset ja erityisesti ikääntyneet työntekijät joutuvat kasvavassa määrin päivittämään ja laajentamaan taitojaan ja osaamistaan ammatillisen täydennyskoulutuksen avulla.
3. Nykyisellä talouden taantumalla voi olla vakava vaikutus ammatilliseen koulutukseen tehtäviin investointeihin. Budjettirajoitteiden vuoksi tarvitaan innovatiivisia ratkaisuja turvaamaan ammatillisen koulutuksen kestävä rahoitus sekä varmistamaan, että resurssit käytetään tehokkaasti ja jaetaan tasapuolisesti.
4. Osaamisen tarjonnan ja kysynnän kohtaamattomuus voi haitata tuottavuutta, kasvua ja kilpailukykyä. Osaamistarpeet ja -vajeet on ennakoitava kaikilla pätevyystasoilla, ja tuloksia on sovellettava politiikkaan ja käytäntöön, jotta ammatillisen koulutuksen tarjonta voitaisiin sovittaa paremmin yhteen talouselämän, kansalaisten ja koko yhteiskunnan tarpeiden kanssa.
5. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen on kansallisten hallitusten, työmarkkinaosapuolten, työnantajien ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten alakohtaisten järjestöjen, ammatillisen koulutuksen tarjoajien, opettajien, kouluttajien ja oppijoiden yhteinen tehtävä: yhteistyön tiivistäminen on kaikkien edun mukaista.
6. EU:n ja kansallisissa politiikoissa olisi korostettava, että osaamisyhteiskunnassa ammatilliset taidot ja osaaminen ovat aivan yhtä tärkeitä kuin akateemiset taidot ja osaaminen.

7. Koska ammatillisella koulutuksella on tärkeä asema Euroopan yhteiskunnissa ja taloudessa, alan huipputaustamasta on ratkaisevan tärkeää tukea ja kehittää edelleen. Maailman huippuluokkaa oleva ammatillinen koulutus on ensiarvoisen tärkeä tekijä pyrittäessä säilyttämään Euroopan asema maailman vahvimpana teollisuustuotteiden viejänä. Korkeatasoinen ammatillinen koulutus on myös erittäin tärkeää, jotta Euroopan sosiaalisen hyvinvoinnin malli voitaisiin säilyttää.

TOTEAVAT SEURAAVAA:

Kööpenhaminan prosessi on ollut ratkaisevassa asemassa lisätessä tietoisuutta ammatillisen koulutuksen merkityksestä sekä Euroopan tasolla että kansallisesti⁽¹²⁾. Prosessin puitteissa kehitetty yhteistyö on johtanut sopimukseen yhteisistä eurooppalaisista tavoitteista, keskusteluun kansallisista malleista ja aloitteista sekä parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen Euroopassa. Tämän hetkinen talouskriisi painottaa entisestään ammatillisen koulutuksen merkitystä. Lisääntynyt tietoisuus ammatillisen koulutuksen merkityksestä ei kuitenkaan välttämättä johda resurssien ja rahoituksen lisääntymiseen.

Ammatillista koulutusta koskeva eurooppalainen yhteistyö on tuonut mukanaan merkittävää kehitystä kansallisissa politiikoissa ja johtanut seuraavien avoimuutta, tutkintojen ja osaamisen tunnustamista sekä laadunvarmistusta koskevien tärkeiden eurooppalaisten välineiden luomiseen: Europass⁽¹³⁾, eurooppalainen tutkintojen viitekehys⁽¹⁴⁾, ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (EC-VET)⁽¹⁵⁾ sekä ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys (EQAVET)⁽¹⁶⁾.

Elinikäistä oppimista koskeva eurooppalainen tutkintojen viitekehys tukee ja edistää sellaisten laaja-alaisen kansallisten tutkintojen viitekehysten käyttöönottoa, jotka kattavat peruskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen ja jotka perustuvat oppimistuloksiin. Muuttamalla näkökulmaa panoslähtöisestä oppimisprosessista oppimistuloksiin tällaiset viitekehukset luovat mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja auttavat parantamaan vastaavuutta työmarkkinoiden tarpeiden kanssa. Useimmissa maissa ollaan konkreettisesti siirtymässä panoslähtöisistä oppimisprosesseista oppimistuloksiin, ja tämä näkyi sekä politiikassa että käytännössä.

Jäsenvaltiot luottavat entistä enemmän siihen, että eurooppalaisilla välineillä voidaan tukea avoimia, läpäiseviä, joustavia ja osallistavia kansallisia tutkintojärjestelmiä. Tällä hetkellä kaikkia eurooppalaisia välineitä ei kuitenkaan kaikilta osin hyödynnetä. Vaikka eurooppalainen koulutusalue on hahmottumassa, alkupeleistä tavoitetta eli liikkuvuuden esteiden poistamista ei ole vielä saavutettu. Oppimiseen liittyvää liikkuvuutta ammatillisessa koulutuksessa on vielä tehostettava.

⁽¹²⁾ Ks. Cedefopin ja Euroopan koulutussäätiön (ETF) vuoden 2010 tilanneselvitykset.

⁽¹³⁾ Päätös N:o 2241/2004/EY, EUVL L 390, 31.12.2004, s. 6.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 111, 6.5.2008, s. 1.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 155, 8.7.2009, s. 11.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 155, 8.7.2009, s. 1.

⁽¹¹⁾ Katso alaviite 10.

Samoin kuin Kööpenhaminan prosessilla vahvistettiin ammatillisen koulutuksen asemaa Lissabonin strategiassa (2000–2010), näillä päätelmissä olisi pyrittävä auttamaan työllisyyttä ja kasvua koskevan uuden *Eurooppa 2020* -strategian ja sen asiaan liittyvien lippulaivahankkeiden painopisteiden saavuttamisessa. Ammatillisen koulutuksen olisi myös osaltaan autettava saavuttamaan koulutuksen alalla asetetut kaksi yleistavoitetta, jotka ovat – vuoteen 2020 mennessä – nostaa 30–34-vuotiaiden korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen suorittaneiden osuus vähintään 40 prosenttiin ja vähentää koulunkäyntinsä keskeyttävien osuutta alle 10 prosenttiin.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteiden olisi edelleen oltava johdonmukaisia myös eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisissa puitteissa (ET 2020) asetettujen yleistavoitteiden ja painopistealueiden kanssa. Kööpenhaminan prosessin mukaisen eurooppalaisen yhteistyön olisi nuorten ja aikuisten liikkuvuuden edistämiseksi autettava kehittämään eurooppalaista koulutusalueita, jossa yhdessä maassa hankittu pätevyys tunnustetaan muissa Euroopan maissa. Toisaalta Euroopan ammatillisen koulutuksen järjestelmien moninaisuus on voimavara, joka toimii keskinäisen oppimisen perustana. Toisaalta taas keskinäisen luottamuksen rakentaminen erilaisten järjestelmien välille edellyttää avoimuutta ja yhteistä lähestymistapaa laadunvalvontaan.

OVAT YHTÄ MIELTÄ SIITÄ, ETTÄ:

Kööpenhaminan prosessin mukaiselle yhteistyölle olisi annettava uutta pontta. Koska Kööpenhaminan prosessi on erottamaton osa strategiaa ET 2020 -puitteita, ammatillisen koulutuksen tavoitteet olisi pidettävä johdonmukaisina kyseisissä puitteissa määritelyjen yleisten tavoitteiden kanssa. Lisäksi Kööpenhaminan prosessia tarkistettaessa olisi otettava huomioon sekä tähän mennessä saatu kokemus että uudet haasteet, samoin kuin tulevan vuosikymmenen 2011–2020 poliittisen tilanteen kehittyminen, erityisesti *Eurooppa 2020* -strategian valossa.

Toissijaisuusperiaatetta täysimääräisesti noudattaen jäsenvaltioita pyydetään harkitsemaan seuraavien kohtien hyväksymistä:

- I Yleinen visio ammatillisesta koulutuksesta vuonna 2020,
- II Strategiset tavoitteet vuosiksi 2011–2020 ja niitä tukevat laaja-alaiset tavoitteet,
- III Kööpenhaminan prosessin hallinnointia ja siihen sitoutumista ohjaavat periaatteet,
- IV Lyhyen aikavälin tavoitteet neljäksi ensimmäiseksi vuodeksi (2011–2014),

jotka esitetään tarkemmin jäljempänä kohdissa I–IV.

I YLEINEN VISIO AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA VUONNA 2020

Vuoteen 2020 mennessä Euroopan ammatillisen koulutuksen pitäisi olla houkuttelevampaa, relevantimpaa, uraa edistävämpää, innovatiivisempaa, helpommin saatavaa ja joustavampaa kuin vuonna 2010, ja sillä olisi edistettävä huipputaustaa ja tasapuolisuutta elinikäisessä oppimisessa tarjoamalla:

- houkuttelevaa ja osallistavaa ammatillista koulutusta (sekä ammatillista perus- että täydennyskoulutusta) erittäin pätevien opettajien ja kouluttajien johdolla, innovatiivisia oppimismenetelmiä, korkealaatuista infrastruktuuria ja välineitä, hyvää työmarkkinarelevanssia sekä väyliä jatkokoulutukseen;
- korkealaatuista ammatillista peruskoulutusta, jota oppijat, vanhemmat ja koko yhteiskunta voivat pitää houkuttelevana vaihtoehtona, jolla on sama arvo kuin yleissivistävällä koulutuksella. Ammatillisen peruskoulutuksen olisi annettava oppijoille sekä avaintaidot että erityiset ammatilliset taidot;
- helposti saatavaa ja uraa edistävää ammatillista täydennyskoulutusta työntekijöille, työnantajille, itsenäisille yrittäjille ja työttömille niin, että helpotetaan sekä osaamisen kehittämistä että uran vaihtoa;
- joustavia oppimistuloksiin perustuvia ammatillisen koulutuksen järjestelmiä, jotka tukevat joustavia oppimispolkuja, mahdollistavat siirtymisen ammatillisen koulutuksen eri alajärjestelmien välillä (koulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus, aikuiskoulutus) ja joissa sallitaan arkioppimisen ja epävirallisen oppimisen, myös työpaikalla hankitun osaamisen, validointi;
- eurooppalaisen koulutusalueen avoimine tutkintojärjestelmineen, jotka mahdollistavat oppimistulosten siirron ja keräämisen sekä tutkintojen ja osaamisen tunnustamisen ja jotka lisäävät kansainvälistä liikkuvuutta;
- huomattavasti enemmän mahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ja alan ammattilaisten kansainväliseen liikkuvuuteen;
- helposti saatavia ja korkealaatuista elinikäisiä tiedotus-, ohjaus- ja neuvontapalveluita, jotka muodostavat yhtenäisen verkoston ja joiden ansiosta Euroopan kansalaiset voivat tehdä perusteltuja päätöksiä ja hallita oppimis- ja ammattiuuria perinteisistä sukupuolirooleista riippumatta.

II STRATEGISET TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2020

1. Parannetaan ammatillisen koulutuksen laatua ja tehokkuutta – lisätään sen houkuttelevuutta ja relevanssia⁽¹⁷⁾

Ammatillisen koulutuksen pitäisi olla hyvin relevanttia työmarkkinoiden ja ihmisten urien kannalta. Ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi jäsenvaltioiden olisi pyrittävä seuraaviin tavoitteisiin ja toimiin:

1.1 Tehdään ammatillinen peruskoulutus houkuttelevaksi oppimisvaihtoehdoksi

- a) Parannetaan ammatillisen peruskoulutuksen laatua (ks. myös kohta 1.2 jäljempänä), parantamalla opettajien, kouluttajien ja koulujen johtajien tasoa ja osaamista, ottamalla käyttöön kaikkien koulutustasojen välisiä joustavia väyliä ja lisäämällä yleistä tietoisuutta ammatillisen koulutuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Tämä on erityisen tärkeää jäsenvaltioissa, joissa ammatillinen koulutus on usein aliarvostettua.
- b) Kannustetaan käytännönläheistä toimintaa ja korkealaatuisen tiedotuksen ja ohjauksen tarjoamista niin, että oppivelvollisuuttaan suorittavat nuoret oppilaat ja heidän vanhempansa voivat tutustua eri ammattialoihin ja uramahdollisuuksiin.
- c) Varmistetaan, että avaintaidot sisällytetään ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmiin, ja kehitetään asianmukaisia arviointimenetelmiä.
- d) Järjestetään opetus- ja oppimistapahtumia, joilla edistetään uranhallintataitojen kehittymistä ammatillisessa peruskoulutuksessa.
- e) Annetaan ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien oppijoiden saataville ajanmukaiset tekniset laitteet, opetusmateriaalit ja infrastruktuurit. Ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi harkittava kustannusten ja laitteiden jakamista keskenään ja yhteistyössä yritysten kanssa. Työpaikalla tapahtuvaa oppimista yrityksissä, joilla on asiaankuuluva infrastruktuuri, olisi myös edistettävä.
- f) Seurataan ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden siirtymistä työmarkkinoille tai jatkokoulutukseen, kansallisia seurantajärjestelmiä käyttäen.

1.2 Tuetaan huipputaustaa, laatua ja relevanssia ammatillisessa perus- ja täydennyskoulutuksessa

1.2.1 Laadun varmistaminen

- a) Ammatillisen koulutustarjonnan houkuttelevuus edellyttää, että koulutus on korkealaatuista. Jotta tason nostaminen, avoimuuden lisääminen, molemminpuolinen luottamus, työntekijöiden ja oppijoiden liikkuvuus

sekä elinikäinen oppiminen voitaisiin taata, jäsenvaltioiden olisi laadittava laadunvarmistuksen viitekehykset EQAVET-suosituksen mukaisesti.

- b) Jäsenvaltioiden olisi vuoden 2015 loppuun mennessä laadittava kansallisella tasolla ammatillisen koulutuksen tarjoajille yhteinen laadunvarmistuksen viitekehys, jota sovelletaan myös koulutukseen liittyvään työpaikkaoppimiseen ja joka on EQAVET-kehiksen mukainen.

1.2.2 Opettajien, kouluttajien ja muiden ammatillisen koulutuksen ammattilaisten taso

- a) Jäsenvaltioiden olisi parannettava opettajien, kouluttajien, mentorien ja ohjaajien perus- ja täydennyskoulutusta tarjoamalla joustavaa koulutusta ja investointeja. Eurooppalaisen opettaja- ja kouluttajaväestön ikääntyminen, muuttuvat työmarkkinat ja työympäristö sekä tarve houkutella opetuslalle parhaiten soveltuvia tekevät tästä tavoitteesta vielä tärkeämmän. Opettajien ja kouluttajien harjoittelua yrityksissä olisi kannustettava.
- b) Jäsenvaltioiden olisi tehtävä yhteistyötä määritellessään parhaita käytäntöjä ja peruserätyömuutoksen muuttuvan osaamisen ja ammatillisen koulutuksen opettaja- ja kouluttajaprofiilien osalta. Tämä voitaisiin toteuttaa Euroopan komission ja Cedefopin tuella yhteistyössä tämän ammatillisen koulutuksen opettajien ja kouluttajien verkoston kanssa.

1.2.3 Työmarkkinarelevanssi

Ammatillisen koulutuksen (sekä perus- että täydennyskoulutuksen) työmarkkinarelevanssia sekä ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistävyyttä olisi tehostettava useilla toimenpiteillä:

- a) Jäsenvaltioiden viranomaisten – kansallisella, alue- tai paikallistasolla – olisi luotava tilaisuuksia koulujen ja yritysten tehostettuun yhteistyöhön, jotta voitaisiin parantaa opettajien tietoja työpaikan käytännöistä sekä toisaalta kouluttajien yleisiä pedagogisia taitoja ja osaamista.
- b) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä työmarkkinaosapuolten, yritysten, koulutuksen tarjoajien, työllisyyspalvelujen, viranomaisten, tutkimusorganisaatioiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien välisiä kumppanuuksia, jotta tiedonkulku työmarkkinoiden tarpeista tehostuisi ja tietojen, taitojen ja osaamisen kehittäminen saataisiin paremmin sovitettua näihin tarpeisiin. Työnantajien ja työmarkkinaosapuolten olisi pyrittävä selkeästi määrittelemään, millaista osaamista

⁽¹⁷⁾ Vastaa ET 2020 -puitteiden strategista tavoitetta 2.

ja millaisia tutkintoja ne tarvitsevat sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä eri alojen sisällä ja kaikilla aloilla yleisesti. Yhteisen sanaston⁽¹⁸⁾ kehittämistä koulutuselämän ja toisaalta työelämän saattamiseksi yhteen olisi jatkettava, ja työn olisi oltava johdonmukaista EU:n muiden välineiden, kuten eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kanssa.

- c) Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien olisi oltava tulossuuntautuneita ja vastattava paremmin työmarkkinoiden tarpeita. Yritysten tai ammattialajärjestöjen kanssa laadituissa yhteistyömalleissa olisi otettava tämä asia huomioon ja annettava ammatillista koulutusta tarjoaville oppilaitoksille palautetta sekä ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllisyvyydestä että heidän työllisyysasteestaan.
- d) Ammatillisen koulutuksen laadun ja relevanssin parantamiseksi jäsenvaltioiden ja erityisesti ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi hyödynnettävä ohjauspalveluista saatua palautetta ammatillisen koulutuksen suorittaneiden siirtymisestä työhön tai jatkokoulutukseen.
- e) Kumppanuudessa yritysten ja voittoa tuottamattomien järjestöjen kanssa toteutettu työpaikalla tapahtuva oppiminen pitäisi tehdä osaksi kaikkia ammatillisia peruskoulutuskursseja.
- f) Jäsenvaltioiden olisi tuettava oppisopimustyyppisen koulutuksen kehittämistä ja lisättävä tietoisuutta siitä.

2. Tehdään elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta totta⁽¹⁹⁾

2.1 Koulutukseen pääsy ja tutkintojen suorittaminen joustaviksi

2.1.1 Ammatillinen täydennyskoulutus

Jotta ammatillisen koulutuksen osuutta voitaisiin tehostaa pyritäessä vertailuarvoon, jonka mukaan 15 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen vuoteen 2020 mennessä, jäsenvaltioiden olisi

- a) aktiivisesti kannustettava ihmisiä osallistumaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja ammatillisen koulutuksen tarjoajia lisäämään täydennyskoulutustarjontaansa, keskittyen erityisesti henkilöihin, jotka joutuvat siirtymään työmarkkinoilla (kuten työntekijät, jotka ovat vaarassa menettää työpaikkansa, ja työttömät), sekä muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin;
- b) laadittava asianmukainen viitekehys, jolla kannustetaan yrityksiä investoimaan edelleen henkilöstövoimavarojen kehittämiseen ja ammatilliseen täydennyskoulutukseen;
- c) kannustettava joustaviin koulutusjärjestelyihin (verkko-opiskelu, iltakurssit, työaikana tapahtuva koulutus jne.) koulutuk-

seen pääsyn edistämiseksi erilaisissa elämäntilanteissa ja erilaisiin tarpeisiin mukautumiseksi. Täydennyskoulutuksen olisi katettava kaikenlaisen oppimisen, mukaan lukien myös yrityksen sisäinen koulutus ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, ja naisilla ja miehillä olisi oltava tasavertainen pääsy koulutukseen;

- d) kannustettava oppilaitoksia ja työnantajia yhteistyöhön, erityisesti koulutuksen koskiessa suuria määriä matalan osaamistason työntekijöitä, joilla on korkeintaan ylemmän perusasteen koulutus ja joille on hyötyä järjestelyistä, joissa perustaidot on sisällytetty ammatilliseen koulutukseen;
- e) alettava viimeistään vuonna 2015 kehittää kansallisia menettelyjä epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseksi ja validoimiseksi, tarpeen mukaan kansallisten tutkintojen viitekehysten tuella. Menettelyissä olisi painotettava tietoja, taitoja ja osaamista riippumatta siitä, missä puitteissa ne on hankittu, esimerkiksi laajassa aikuiskoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, työkokemuksen kautta ja vapaaehtoistoiminnassa. Myös sellaiset tiedot, taidot ja osaaminen, jotka eivät välttämättä johda kokonaiseen muodolliseen tutkintoon, olisi otettava paremmin huomioon. Tiivis yhteistyö muiden politiikan alojen, kuten nuoriso-, urheilu-, kulttuuri-, sosiaali- ja työllisyysalojen, kanssa on tältä osin tärkeää;
- f) toteutettava erityisiä toimenpiteitä ammatillisen täydennyskoulutuksen osallistumisasteen nostamiseksi sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka joutuvat siirtymään työmarkkinoilla, ja sellaisten ryhmien osalta, joiden koulutukseen osallistuminen on vähäistä, kuten naiset, matalan osaamistason työntekijät ja ikääntyneet työntekijät. Erityisesti jäsenvaltioiden olisi pyrittävä investointien avulla saamaan 25–64 -vuotiaiden matalan osaamistason henkilöiden osallistuminen elinikäiseen oppimiseen lähemmäs kyseisen ikäryhmän keskimääräistä osallistumisastetta.

2.1.2 Ammatillinen perus- ja täydennyskoulutus

- a) Helpotetaan koulutuksesta työelämään ja työpaikasta toiseen siirtymistä tarjoamalla yhdenmukaista ohjausta (työllisyys- ja neuvontapalvelut) ja uranhallintatietoja sekä nuorille että aikuisille. Kyseisten palvelujen tarjoajien on ratkaisevan tärkeää voida helposti ja objektiivisesti vaihtaa tietoja ja kehittää ohjauspalvelujen laatua.
- b) Kehitetään keskiasteen jälkeisen tai korkea-asteen ammatillisen koulutuksen tasoa tai pidetään se eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoa 5 vastaavalla tai tarvittaessa korkeammalla tasolla, ja autetaan saavuttamaan EU:n yleistavoite, joka on 40 prosenttia korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen osalta.

⁽¹⁸⁾ Eurooppalainen taito-, osaamis- ja ammatilluokittelu (European Skills, Competences and Occupations framework, ESCO).

⁽¹⁹⁾ Vastaa ET 2020 -puitteiden strategista tavoitetta 1.

- c) Edistetään ammatillisen koulutuksen, yleissivistävän ja korkeakoulutuksen välisiä joustavia väyliä ja lisätään siirtymismahdollisuuksia lujittamalla niiden välisiä yhteyksiä. Tähän pääsemiseksi ja elinikäisen oppimisen osallistumisasteen nostamiseksi jäsenvaltioiden olisi nopeutettava laaja-alaisen, oppimistuloksiin perustuvien kansallisten tutkintojen viitekehysten laatimista ja täytäntöönpanoa.
- d) Komission ja jäsenvaltioiden olisi pyrittävä eurooppalaisten opintosuoritusjärjestelmien (ECVET ja ECTS) johdonmukaisuuden lisäämiseen.

2.2 Kehitetään strateginen lähestymistapa ammatillisen perus- ja täydennyskoulutuksen kansainvälistämiseen ja edistetään kansainvälistä liikkuvuutta

- a) Talouden globalisaatio kannustaa työnantajia, työntekijöitä ja itsenäisiä yrittäjiä laajentamaan toiminta-aluettaan oman maansa rajojen ulkopuolelle.

Ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi tuettava niitä tässä lisäämällä oppisisältöihin kansainvälinen ulottuvuus ja perustamalla kansainvälisiä verkostoja kumppanuusoppilaitosten kanssa.

- b) Jäsenvaltioiden olisi rohkaistava paikallisia ja alueellisia viranomaisia sekä ammatillisen koulutuksen tarjoajia kannustimien, rahoitusjärjestelyjen (muun muassa EU:n rakennerahastojen käytön) ja parhaiden käytäntöjen levittämisen avulla kehittämään strategioita ammatillisen koulutuksen rajatylittävään yhteistyöhön oppijoiden, opettajien, kouluttajien ja muiden ammatillisen koulutuksen ammattilaisten liikkuvuuden lisäämiseksi. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä ammatillista koulutusta, joka mahdollistaa liikkuvuusjaksot, kuten työharjoittelujaksot, ulkomailla, kannustaa niihin ja mieluiten sisällyttää ne koulutusohjelmaan.
- c) Jäsenvaltioiden olisi järjestelmällisesti käytettävä ja edistettävä eurooppalaisia avoimuutta lisääviä välineitä, kuten eurooppalaista tutkintojen viitekehystä, ECVET-järjestelmää ja Europass-todistusta kansainvälisen liikkuvuuden edistämiseksi.
- d) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä sekä oppijoiden että opettajien mahdollisuuksia kieltenoppimiseen ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisen koulutuksen erityistarpeisiin mukautettua kieltenopetusta, painottaen erityisesti vieraiden kielten merkitystä ammatillisen koulutuksen rajatylittävässä yhteistyössä ja kansainvälisessä liikkuvuudessa.

3. Edistetään luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä ⁽²⁰⁾

Edistetään innovointia, luovuutta ja yrittäjyyttä sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttöä (sekä ammatillisessa perus- että täydennyskoulutuksessa)

Luovuus ja innovatiivisuus ammatillisessa koulutuksessa, samoin kuin innovatiivisten opetusmenetelmien käyttö, voi kannustaa

opiskelijoita pysymään ammatillisessa koulutuksessa pätevöitymiseen asti. Tällä tavoin ammatillinen koulutus voi edesauttaa luovuuden ja innovoinnin edistämistä koulutuksen avulla 22 päivänä toukokuuta 2008 annettujen neuvoston päätelmien ⁽²¹⁾ täytäntöönpanoa.

- a) Jäsenvaltioiden olisi aktiivisesti kannustettava ammatillisen koulutuksen tarjoajia toimimaan yhteistyössä innovatiivisten yritysten, design-keskusten, kulttuurialan ja korkea-asteen oppilaitosten kanssa "osaamiskumppanuuksien" muodostamiseksi. Tämä auttaisi niitä hankkimaan arvokasta näkemystä uudesta kehityksestä ja osaamistarpeista sekä kehittämään ammatillista huippuosaamista ja innovointia. Tällaiset kumppanuudet voisivat myös auttaa kokemuspohjaisten oppimismenetelmien käyttöönotossa ja kannustaa kokeiluihin ja opetus suunnitelmien mukauttamiseen.

- b) Tieto- ja viestintätekniikkaa olisi käytettävä maksimoimaan koulutukseen pääsy ja edistämään aktiivista oppimista sekä kehittämään uusia menetelmiä sekä työpaikoilla että koulussa annettavassa ammatillisessa koulutuksessa.

- c) Jäsenvaltioiden olisi tuettava aloitteita, joilla pyritään edistämään yrittäjyyttä sekä ammatillisessa perus- että täydennyskoulutuksessa, tiiviissä yhteistyössä työnantajien, ammatillisen koulutuksen tarjoajien ja kansallisten yritystukipalvelujen kanssa. Tätä varten niiden olisi kannustettava asianmukaisen rahoituksen myöntämistä esimerkiksi opetusmateriaaliin, tukivälineisiin ja opiskelijoiden perustamiin pienen yrityksiin ja pyrittävä tehostamaan alueellista yhteistyötä.

- d) Jäsenvaltioiden olisi tuettava tuoreita ja tulevia yrittäjiä kannustamalla ammatillisen koulutuksen suorittaneiden aloittelevia yrityksiä ja edistämällä nuorten yrittäjien oppimiseen liittyvää liikkuvuutta.

4. Edistetään tasapuolisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta ⁽²²⁾

Osallistava ammatillinen perus- ja täydennyskoulutus

Jäsenvaltioiden olisi tarjottava ammatillista koulutusta, joka lisää ihmisten työllistyvyyttä (lyhyellä ja pitkällä aikavälillä), jonka ansiosta he voivat parantaa urakehitystään, saada tyydyttävää työkokemusta, itseluottamusta, ammattitunnetta ja ammatillista luotettavuutta ja joka antaa mahdollisuuksia kasvuun heidän ammatillisessa ja henkilökohtaisessa elämässään. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi

- a) taattava, että ammatillinen peruskoulutus antaa oppijoille sekä ammatillista erityisosaamista että laajempia avaintaitoja, myös laaja-alaisia taitoja, joiden ansiosta he voivat suorittaa jatkokoulutusta (amatillista tai korkea-asteen koulutusta) ja jotka tukevat uravalintoja, osallistumista työmarkkinoille ja siirtymää työmarkkinoilla. Ammatillisessa koulutuksessa hankittujen tietojen, taitojen ja osaamisen ansiosta koulutuksen suorittaneiden pitäisi kyetä hallitsemaan uraansa ja osallistumaan aktiivisesti yhteiskuntaan;

⁽²¹⁾ EUVL C 141, 7.6.2008, s. 17–20.

⁽²²⁾ Vastaa ET 2020 -puitteiden strategista tavoitetta 3.

⁽²⁰⁾ Vastaa ET 2020 -puitteiden strategista tavoitetta 4.

b) varmistettava, että aikuiskoulutusjärjestelmillä edistetään avaintaitojen hankkimista ja niiden myöhempää kehittämistä. Tämä voidaan toteuttaa yhteistyössä esim. ammatillisen koulutuksen tarjoajien, paikallisyhteisöjen tai kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa;

c) maksimoitava ammatillisen koulutuksen myötävaikutus koulunkäyntinsä keskeyttävien osuuden pienentämiseen alle 10 prosenttiin yhdistelemällä sekä ennaltaehkäiseviä että korjaavia toimenpiteitä. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi työmarkkinarelevantilla ammatillisella koulutuksella, lisäämällä työssäoppimista ja oppisopimuskoulutusta, joustavilla oppimispoluilla, tehokkaalla ohjauksella ja neuvonnalla sekä oppisisällöillä ja menetelmillä, joissa otetaan huomioon nuorten elämäntyylit ja kiinnostuksen kohteet säilyttäen samalla ammatillisen koulutuksen korkeatasoiset laatuvaatimukset;

d) toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan tasapuolinen pääsy koulutukseen, erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille ja ryhmille sekä varsinkin matalan osaamistason tai ammattitaidottomille henkilöille, joilla on erityistarpeita tai joiden lähtökohdat ovat muita heikommalla, sekä ikääntyneille työntekijöille. Tällaisten ryhmien osallistumista ammatilliseen koulutukseen olisi helpotettava ja kannustettava taloudellisesti tai muilla tavoin ja validoimalla epävirallinen ja arkioppiminen, sekä tarjoamalla joustavia oppimispolkuja;

e) edistettävä aktiivista kansalaisuutta ammatillisessa koulutuksessa, esimerkiksi kannustamalla ammatillisen koulutuksen tarjoajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen välisiä kumppanuuksia tai edistämällä kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti oppijoiden edustusta ammatillisissa oppilaitoksissa. Tällaisilla edistämistoimilla voidaan edesauttaa vapaaehtoistoiminnassa hankittujen taitojen ja osaamisen validoimista.

5. Laaja-alaiset tavoitteet, joilla tuetaan neljää strategista tavoitetta

a) Laajennetaan ammatillisen koulutuksen sidosryhmien osallistumista ja lisätään ammatillista koulutusta koskevan eurooppalaisen yhteistyön saavutusten näkyvyyttä – Ammatillisen koulutuksen sidosryhmien laajempi osallistuminen edellyttää ammatillista koulutusta koskevan eurooppalaisen yhteistyön saavutusten parempaa näkyvyyttä. Euroopan komission ja jäsenvaltioiden olisi näin ollen harkittava investoimista selkeään ja erilaisille sidosryhmille kansallisella ja Euroopan tasolla kohdennettuun viestintään. Saatavilla olevien EU:n välineiden käytön helpottamiseksi oppijoiden ja kaikkien osapuolten olisi saatava runsaasti omiin tarpeisiinsa räätälöityä tietoa.

b) Avoimuuden, tunnustamisen, laadunvarmistuksen ja liikkuvuuden eurooppalaisten ja kansallisten välineiden koordi-

noitu hallinnointi – Neljän strategisen tavoitteen mukaisesti avoimuuden, tunnustamisen, laadunvarmistuksen ja liikkuvuuden erilaisten eurooppalaisten ja kansallisten välineiden johdonmukaisen ja toisiaan täydentävän käytön pitäisi olla jäsenvaltioiden tärkeimpiä painopisteitä lähivuosina. Näitä välineitä on hallinnoitava koordinoitusti Kööpenhaminan prosessin mukaisesti, ja synergiaa Bolognan prosessin välineiden ja periaatteiden kanssa on vahvistettava.

c) Tehostetaan yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevan politiikan ja muiden asiaankuuluvien politiikan alojen välillä – Jäsenvaltioiden ja Euroopan komission olisi tehostettava yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevan politiikan ja muiden politiikan alojen (kuten työllisyys, talousasiat, tutkimus ja innovointi, sosiaaliasiat, nuoriso, urheilu ja kulttuuri) välillä *Eurooppa 2020* -strategian yhdenmukaisuuden suuntaviivojen noudattamiseksi ja osaamisen ja tutkintojen tunnustamisen helpottamiseksi.

d) Parannetaan ammatillista koulutusta koskevassa EU:n päätöksenteossa käytettävien tietojen laatua ja vertailtavuutta – Ammatillista koulutusta koskevan EU:n päätöksenteon olisi perustuttava olemassa oleviin vertailukelpoisiin tietoihin. Tätä varten ja elinikäisen oppimisen ohjelmaa hyödyntäen jäsenvaltioiden olisi kerättävä merkityksellisiä ja luotettavia tietoja ammatillisesta koulutuksesta, myös liikkuvuudesta ammatillisessa koulutuksessa, ja annettava ne Eurostatin saataville. Jäsenvaltioiden ja komission olisi yhdessä sovittava, mitkä tiedot olisi annettava käyttöön ensimmäisenä.

e) EU:n tuen oikea käyttö – EU:n rakennerahastoja ja elinikäisen oppimisen ohjelmaa olisi käytettävä ammatillista koulutusta varten hyväksyttyjen painopisteiden tukemiseen, kansainvälinen liikkuvuus ja jäsenvaltioissa toteutetut uudistukset mukaan luettuina.

III KÖÖPENHAMINAN PROSESSIN HALLINNOINTIA JA SIIHEN SITOUTUMISTA OHJAAVAT PERIAATTEET

— Jäsenvaltioiden olisi vahvasti sitouduttava panemaan täytäntöön Kööpenhaminan prosessin päätavoitteet *Eurooppa 2020* -strategian mukaisten kansallisten uudistusohjelmien puitteissa.

— Kööpenhaminan prosessin mukainen raportointi olisi sisällytettävä strategisten ET 2020 -puitteiden mukaiseen raportointiin. Tämä olisi tehokkain tapa edistää *Eurooppa 2020* -strategiaa koskevaa raportointia ja lisätä ammatillisen koulutuksen näkyvyyttä elinikäisessä oppimisessa.

— Yhteistyötä ammatillisen koulutuksen alalla olisi tehostettava. Avointa koordinoitimenetelmää olisi edelleen käytettävä tällaisen yhteistyön pääasiallisena mekanismina. Kansallisten politiikkojen kehitystä pitäisi tukea vertaisoppimisen ja innovatiivisten hankkeiden avulla.

- Ammatillisesta koulutuksesta vastaavien johtavien virkamiesten (DGVET), Euroopan tason työmarkkinaosapuolten ja ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean (ACVT) olisi edelleen osallistuttava aktiivisesti Kööpenhaminan prosessin hallinnointiin.
- Cedefopin ja Euroopan koulutussäätiön (ETF) olisi edelleen tuettava politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa, raportoitava edistymisestä strategisten tavoitteiden ja lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamisesta sekä annettava näyttöä ammatillista koulutusta koskevan päätöksenteon tueksi.
- Ammatillista koulutusta tarjoavia organisaatioita olisi kannustettava tekemään yhteistyötä Euroopan tasolla edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.
- Poliittinen vuoropuhelu ja kokemustenvaihto globaalien kumppanimme kanssa voi auttaa vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Vaihtoa ja yhteistyötä mahdollisten ehdokasmaiden kanssa, naapuruuspolitiikkaan kuuluvien maiden kanssa ETF:n avustuksella ja kansainvälisten järjestöjen, erityisesti OECD:n, Euroopan neuvoston, Kansainvälisen työjärjestön ja Unescon kanssa, olisi lisättävä. Olisi varmistettava, että kaikilla jäsenvaltioilla on oikeus osallistua tällaiseen toimintaan.
- Kansallisten hallitusten ja työmarkkinaosapuolten säännöllisten tilannekatsausten laatimisen helpottamiseksi olisi laadittava luettelo lyhyen aikavälin tavoitteista.

IV LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET 2011–2014

Edellä mainittujen tavoitteiden perusteella ja kunnioittaen täysin jäsenvaltioiden vastuuta koulutusjärjestelmiensä järjestämisestä ja sisällöstä, on määritelty lyhyen aikavälin tavoitteita seuraaviksi neljäksi vuodeksi (2011–2014) ⁽²³⁾. Tavoitteet ovat seuraavat:

1. Parannetaan ammatillisen koulutuksen laatua ja tehokkuutta – lisätään sen houkuttelevuutta ja relevanssia

1.1 Lisätään houkuttelevuutta ja huippuosaamista

Kansalliset toimet

- a) Järjestetään toimintaa, jolla edistetään ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta ja huippuosaamista ja johon voi kuulua tiedotuskampanjoita ja ammattitaitokilpailuja.
- b) Tuetaan toimintaa, jossa oppivelvollisuuttaan suorittavat nuoret oppilaat voivat tutustua ammattialoihin ja uramahdollisuuksiin.

EU:n tuki:

- Toimintapoliittinen asiakirja ammatillisen huippuosaamisen roolista älykkäässä ja kestävässä kasvussa;

- Harkitaan EU:n tukea ammatillisen koulutuksen edistämiskampanjoille, muun muassa Eurobarometri ammatillisen koulutuksen houkuttelevuudesta;
- Ammattitaitokilpailujen kannustaminen Euroopassa ja/tai maailmanlaajuisesti.

1.2 Parannetaan laatua ja relevanssia

Kansalliset toimet

- a) Toteutetaan riittävät toimenpiteet EQAVET-suosituksen pakenemiseksi täytäntöön ja edistytään ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen kansallisten viitekehysten laatimisessa.
- b) Varmistetaan tarpeen mukaan, että avaintaidot ja uranhallintataidot kuuluvat asianmukaisella tavalla ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmiin ja että niiden hankkiminen on mahdollista ammatillisessa täydennyskoulutuksessa.
- c) Hallitusten, työmarkkinaosapuolten ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi huolehdittava tarvittavista järjestelyistä, joilla:
 - maksimoidaan työpaikalla tapahtuva oppiminen, oppisopimuskoulutus mukaan lukien, jotta oppisopimusoppilaiden määrä Euroopassa lisääntyisi vuoteen 2012 mennessä;
 - luodaan tilaisuuksia liikkuvuuden ja yhteistyön lisäämiseen ammatillisten oppilaitosten ja yritysten (liikeryritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen) välillä, esimerkiksi järjestämällä opettajille harjoittelujaksoja yrityksissä;
 - annetaan ammatillisille oppilaitoksille palautetta ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistyvyydestä.
- d) Jatketään työtä sellaisten järjestelmien perustamiseksi, joilla seurataan siirtymistä oppimisesta työhön.

EU:n tuki:

- Ohjaus ja tekninen tuki EQAVET-viitekehysten täytäntöönpanoa varten;
- EQAVET-viitekehysten kansallisen täytäntöönpanon tarkistus vuonna 2013;
- Laadunvarmistushankkeiden aihekohtainen verkostoituminen Leonardo da Vinci -ohjelman puitteissa;
- Käsikirja tai tutkimus toimivista työpaikalla tapahtuvan oppimisen malleista (Cedefopin tuella);
- Vahvistetaan taitojen ja osaamisen kehityssuuntausten ennakointia laatimalla osaamisennusteita (Cedefop) ja perustamalla eurooppalaisia osaamisneuvostoja;

⁽²³⁾ Ammatillisesta koulutuksesta vastaavien johtavien virkamiesten (DGVET) kesken ja ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavassa komiteassa (ACVT) käytyjen keskustelujen pohjalta.

- Kehitetään koulutuselämän ja työelämän yhdistämiseksi yhteinen sanasto (ESCO), joka noudattaa muita EU:n välineitä, kuten eurooppalaista tutkintojen viitekehystä;
- Harkitaan työllistävyyttä koskevan EU:n vertailuarvon hyväksymistä komission ehdotuksen pohjalta;
- Parhaiden käytäntöjen ja peruseriaatteiden työstäminen ammatillisen koulutuksen muuttuvien opettaja- ja kouluttaja-profiilien osalta (yhdessä Cedefopin kanssa).

2. Tehdään elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta totta

2.1 Tuetaan elinikäistä oppimista

Kansalliset toimet

- a) Jotta ammatillisen koulutuksen myötävaikutus kyettäisiin maksimoimaan pyrittäessä ET 2020 -puitteiden vertailuarvoon, jonka mukaan 15 prosenttia aikuisista osallistuu elinikäiseen oppimiseen, tarkistetaan kaikkien sidosryhmien kannustimien, oikeuksien ja velvollisuuksien käyttöä ja toteutetaan asianmukaisia toimia ammatilliseen täydennyskoulutukseen osallistumisen kannustamiseksi.
- b) Pannaan täytäntöön eurooppalaista tutkintojen viitekehystä koskeva suositus:
 - kehitetään laaja-alaiset kansalliset tutkintojen viitekehukset oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan pohjalta. Hyödynnetään kansallista tutkintojen viitekehystä niin, että saadaan aikaan enemmän siirtymismahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen välillä, että voidaan kehittää ammatillista koulutusta soveltuvaksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten keskiasteen jälkeisille tai korkeammille tasoille tai että voidaan pitää se näillä tasoilla ja että kyetään toteuttamaan joustavia oppimispolkuja;
 - mukautetaan kansallisten tutkintojen viitekehysten tasot eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tasoihin vuoteen 2012 mennessä.
- c) Kehitetään ja edistetään epävirallisen ja arkioppimisen validointimenettelyjen käyttöä eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tai kansallisten tutkintojen viitekehysten ja ohjeiden tuella.
- d) Tarjotaan yhdennettyjä (koulutus- ja työllisyysalan) ohjauspalveluja niin, että ne liittyvät läheisesti työmarkkinoiden tarpeisiin.
- e) ECVET-järjestelmän täytäntöönpano: ks. jäljempänä kohta 2.2.

EU:n tuki:

- Toimintapoliittinen käsikirja ammatilliseen täydennyskoulutukseen pääsystä ja osallistumisesta;

- Ohjaus ja tekninen tuki eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten täytäntöönpanossa, erityisesti oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan soveltamiseksi;
- Cedefop ja ETF kartoittavat kehitystä kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä;
- Neuvoston suositus epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista (2011);
- Tilanneselvitys elinikäistä ohjausta koskevien politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen määrittelystä, –2011 (Cedefop, ETF ja elinikäistä ohjausta koskevien politiikkojen verkosto ELGPN).

2.2 Tehostetaan liikkuvuutta

Kansalliset toimet

- a) Edistetään ECVET-järjestelmän täytäntöönpanoa suosituksen mukaisesti ja osallistutaan ECVET-järjestelmän testaamiseen liikkuvuuden osalta.
- b) Toteutetaan asianmukaisia toimenpiteitä, joilla tuetaan liikkuvuutta ammatillisessa koulutuksessa, esimerkiksi:
 - kannustetaan useampia ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita ja alan ammattilaisia osallistumaan kansainväliseen liikkuvuuteen;
 - kannustetaan paikallis- ja alueviranomaisia sekä ammatillisen koulutuksen tarjoajia kehittämään kansainvälistymiskulttuuria ja kansainvälistymisstrategioita, rajatylittävä liikkuvuus mukaan luettuna;
 - puututaan oppisopimusoppilaiden ja harjoittelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta haittaaviin oikeudellisiin ja hallinnollisiin esteisiin;
 - kannustetaan ammatillisia yhdistyksiä, elinkeinoelämän järjestöjä ja muita asiaankuuluvia organisaatioita tukemaan vastaanottavia ja lähettäviä yrityksiä asianmukaisen olojen järjestämisessä kansainväliseen liikkuvuuteen osallistuville oppisopimusoppilaille ja harjoittelijoille;
 - varmistetaan mahdollisuudet kielten oppimiseen ja kulttuurienvälisten taitojen omaksumiseen ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa;
 - hyödynnetään optimaalisesti muita EU:n välineitä (esim. eurooppalainen tutkintojen viitekehys, EQAVET, Europass) tutkintojen ja osaamisen vastavuoroisen tunnustamisen tehostamiseksi.

EU:n tuki:

- Ohjeet ja tekninen tuki ECVET-järjestelmän täytäntöönpanoa varten;
- ECVET-järjestelmän täytäntöönpanon tarkistaminen määrääjoin (yhdessä Cedefopin kanssa);

- ECVET-hankkeiden aihekohtainen verkostoituminen Leonardo da Vinci -ohjelman puiteissa;
- Suositus oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta (2011);
- Harkitaan EU:n vertailuarvon hyväksymistä liikkuvuudelle ammatillisessa koulutuksessa komission ehdotuksen pohjalta (2011);
- Ehdotus harjoittelujaksojen laatua koskevaksi viitekehysteksi;
- Edistetään oppisopimusoppilaiden liikkuvuutta muun muassa sitä tukevan portaalien avulla elinikäisen oppimisen ohjelman tai Leonardo da Vinci -ohjelman puiteissa;
- Eurooppalaisen osaamispassin kehittäminen osana Euroopassa vuoteen 2012 mennessä.

3. Edistetään luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä

Kansalliset toimet

- a) Kannustetaan luovuus- ja innovaatiokumppanuuksia (ammatillisen koulutuksen tarjoajat, korkea-asteen oppilaitokset ja suunnittelu-, taide-, tutkimus- ja innovaatiokeskukset).
- b) Kannustetaan teknologian tehokasta, innovatiivista ja laadunvarmistusjärjestelmän mukaista käyttöä kaikkien ammatillisen koulutuksen tarjoajien keskuudessa (yksityisen ja julkisen sektorin verkostoituminen ja kumppanuudet mukaan luettuina) ja tuetaan sitä tarvittavilla laitteilla, infrastruktuurilla ja verkostoilla, toteuttaen jatkuvasti uudistuksia, joissa otetaan huomioon teknologian ja pedagogisten näkemysten kehittyminen.
- c) Toteutetaan yrittäjyyttä edistäviä toimenpiteitä, esim. edistetään asiaankuuluvien avaintaitojen omaksumista, mahdollistetaan käytännön kokemus yrityksissä ja käytetään opetuksessa yritysten asiantuntijoita.

EU:n tuki:

- Perustetaan EU:n tason ammatillisen koulutuksen ja yrityselämän foorumi, jossa käsitellään seuraavia aiheita:
 - ammatillisen koulutuksen rooli osaamiskolmiossa;
 - siirtymät ammatillisesta koulutuksesta yrityselämään: ammatillisen koulutuksen suorittaneiden tukeminen yritysten perustamisessa.

4. Edistetään tasapuolisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta

Kansalliset toimet

- a) Toteutetaan ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä, joilla maksimoidaan ammatillisen koulutuksen osuus koulunkäynnin keskeyttämisen torjumisessa.

- b) Harkitaan erityisiä toimenpiteitä, joilla lisättäisiin matalan osaamistason henkilöiden ja muiden "riskiryhmien" osallistumista koulutukseen, muun muassa kehittämällä joustavia väyliä ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja käyttämällä asianmukaisia ohjaus- ja tukipalveluja.
- c) Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa maksimoimaan koulutukseen pääsy ja edistämään aktiivista oppimista sekä kehittämään uusia menetelmiä sekä työpaikoilla että koulussa annettavassa ammatillisessa koulutuksessa, jotta "riskiryhmien" osallistuminen tulisi helpommaksi.
- d) Käytetään olemassa olevia seuranta järjestelmiä tukemaan "riskiryhmien" osallistumista ammatilliseen koulutukseen: ks. kohta 1.2 d) edellä.

EU:n tuki:

- Käsikirja parhaista käytännöistä "riskiryhmien" osallistamiseksi käyttäen työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja avaintaitojen yhdistelmää;
- Neuvoston suositus koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisestä (2011).

5. Kööpenhaminan prosessi: laaja-alaiset tavoitteet, hallinnointi ja sitoutuminen

Kansalliset toimet

- a) Laaditaan eri sidosryhmiä varten viestintästrategiat, joissa painotetaan välineiden täytäntöönpanoa ja lisäarvoa (ECVET, ECTS, kansallisten tutkintojen viitekehysten mukauttaminen eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen, EQAVET-viitekehysten mukaiset laadunvarmistusjärjestelmät).
- b) Perustetaan jäsennellyt yhteistyömekanismit ammatillisen koulutuksen alan ja työllisyyspalvelujen välille kaikilla tasoilla (politiikka ja täytäntöönpano) ja otetaan työmarkkinaosapuolet niihin mukaan.
- c) Edesautetaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita koskevien EU:n tason tietojen parantamista, liikkuvuus- ja työllistävyyssiedot mukaan luettuina.

EU:n tuki:

- Tuetaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista elinikäisen oppimisen ohjelmasta ja tarvittaessa EU:n rakennerahastoista;
- Tuetaan vertaisoppimista jäsenvaltioiden välillä ja innovatiivisia hankkeita;

- Perustetaan tehostettu koordinoitimenettely koulutusalan yhteisten eurooppalaisten välineiden täytäntöönpanoa varten;
- Eurooppalainen viestintästrategia avoimuutta koskevista eurooppalaisista välineistä;
- Kehitetään jäsenneiltyä yhteistyötä ammatillisen koulutuksen tarjoajien yhteenliittymien kanssa EU:n tasolla;
- Tehostetaan jäsenneiltyä yhteistyötä koulutusalan ja työllisyyspolitiikan välillä;
- Parannetaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita koskevia EU:n tason tietoja, liikkuvuus- ja työllistyvyystiedot mukaan luettuina;
- Työmarkkinaosapuolten olisi kaikilla tasoilla oltava jatkosakin aktiivisessa roolissa Kööpenhaminan prosessissa (hallinnointi ja sitoutuminen) ja edistettävä edellä mainittujen lyhyen aikavälin tavoitteiden toteutumista;
- Raportti ammatillisen koulutuksen alan kehityksestä jäsenvaltioissa ja kumppanimaissa;

- Lisätään vaihtoa laajentumisprosessiin ja naapuruuspolitiikkaan kuuluvien maiden kanssa.

KEHOTTAVAT NÄIN OLLEN JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA KUTAKIN TOIMIVALTANSA PUITTEISSA:

1. Panemaan täytäntöön toimenpiteet, joiden tavoitteena on

- i) toteuttaa edellä kohdassa I esitetty yleinen visio ammatillisesta koulutuksesta vuonna 2020;
 - ii) saavuttaa kohdassa II kuvatut, vuosiksi 2011–2020 asetetut strategiset tavoitteet ja joukko lyhyen aikavälin tavoitteita seuraavien neljän vuoden aikana (2011–2014) kohdan IV mukaisesti;
 - iii) vahvistaa Kööpenhaminan prosessin hallinnointia ja prosessiin sitoutumista kohdassa III esitettyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Edistämään näissä päätelmissä esitettyjä visiota, tavoitteita ja periaatteita Kööpenhaminan prosessin laajemmassa yhteydessä jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisten, komission, ehdokasmaiden, ETAan kuuluvien EFTA-maiden ja työmarkkinaosapuolten keskinäisen yhteistyön avulla.